

Aktualny stan populacji wynosi około 20 osobników z powolną tendencją wzrostową. Największe jednolite stado żubrów liczyło 16 osobników. Łączny przyrost liczby młodych w ciągu 25 lat istnienia populacji wynosił około 48 żubrów. W badanej populacji stwierdzono dużą utratę żubrów w wyniku kłusownictwa. W ciągu 25 lat systematycznych badań koordynowanych przez Katedrę Zoologii i prowadzonych wspólnie z N-ctwem Wałcz i N-ctwem Mirosławiec udokumentowany został ubytek 31 żubrów (14 byków, 14 krów, 1 cielę i 2 osobniki, których płci nie ustalono). Stwierdzono dużą utratę żubrów w wyniku kłusownictwa (7 osobników). Pozostałe czynniki ograniczające populację to śmiertelność naturalna (4 osobniki), odstrzały redukcyjne (3 osobniki), odstrzały sanitarne (7 osobników), wypadki drogowe (5 osobników) oraz inne i nieznane (4 osobniki). Dalszy rozwój populacji będzie wspomagany poprzez wsiedlanie kolejnych żubrów z innych stad w celu wzbogacenia puli genetycznej. Ponadto z inicjatywy Katedry Zoologii aktualnie tworzony jest na Pomorzu Zachodnim ośrodek hodowli zamkniętej żubra (Kocury, „AGROBRUSNO”).

Badania zachowania się reintrodukowanej populacji żubrów wykazały, że są to zwierzęta dzikie o znacznej antropofobii. Żubry nie są dokarmiane. Nie wyrządzają istotnych szkód gospodarczych w lasach i na polach. Żubry zaakceptowane zostały przez miejscową ludność i traktowane są przez nią jako naturalny element krajobrazu.

Populacja żubrów zasiedlających aktualnie obszar Pomorza Zachodniego poszerza stale areal swojego występowania. Pojedyncze osobniki migrują na odległość 130 kilometrów; mogą one stać się zaczątkiem oddzielnych subpopulacji rozmieszczonych w odpowiednich biotopach na całym Pomorzu Zachodnim i być kolejnym krokiem do powstania metapopulacji żubra *Bison bonasus* w Polsce Zachodniej.

ZBIGNIEW KWIECIŃSKI

Ogród Zoologiczny w Poznaniu,
ul Browarna 25, 61-048 Poznań, Poland
zookwiatek@interia.pl

REHABILITATION OF BIRDS OF PREY *Falconiformes* AND OWLS *Strigiformes* AT POZNAN ZOO IN THE YEARS 2000-2004

Poznan zoo participates in rehabilitation of birds of prey and owls for many years. The results presented in this paper are a short summary of our work and treatment or rehabilitation methods.

During the last five years there were 322 individuals representing 13 species of birds of prey and 5 owl species admitted to our rehabilitation station. 82,92% of the total numbers were birds of prey.

210 individuals (65,22%) could have been released to the wild. In the birds of prey group 67,04% of the total had been released and in owls 56,36%. All birds had been ringed prior to the release.

The most numerous species were European kestrels *Falco tinnunculus* – 142 (53.18%) followed by common buzzard *Buteo buteo* – 47 (17.60%), white-tailed sea eagle *Haliaeetus albicilla* – 23 (8.61%), sparrow hawk *Accipiter nisus* – goshawk *Accipiter gentilis* 15 (5.61%) and marsh harrier *Circus aeruginosus* – 9 (3.37%).

The most numerous owl species was tawny owl *Strix aluco*– 21 (38.18%) followed by long-eared owl *Asio otus* – 17 (30.19%) and barn owl *Tyto alba* – 15 (27.27%). The fledglings accounted to 46.60% of the total followed by chicks – 23% adults – 20% and immature – 5.28%.

The birds were brought to our zoo due to a number of different reasons. The most numerous were birds that had fallen out of the nests and counted to 48.76% of the total. The second group was of birds that showed weakness due to hunger or another reasons – 27.64% followed by birds with broken wings – 15.22%, wings damaged in other ways – 5.60%, shot by hunters – 1.55% and other 1.24% of the total.

REHABILITACJA PTAKÓW SZPONIASTYCH *Falconiformes* I SÓW *Strigiformes* W OGRODZIE ZOOLOGICZNYM W POZNANIU W LATACH 2000 – 2004

Ogród Zoologiczny w Poznaniu od wielu lat uczestniczy w rehabilitacji ptaków szponiastych i sów.

Prezentowane wyniki są próbą podsumowania naszej pracy i skuteczności stosowanych przez nas metod leczenia i rehabilitacji. W ciągu pięciu lat ogółem do naszego ośrodka trafiły 322 osobniki z 13 gatunków ptaków szponiastych i 5 gatunków sów. Z ogólnej liczby przyniesionych ptaków 82,92 % stanowiły ptaki szponiaste.

Po leczeniu i pomyślnej rehabilitacji ogółem wypuszczono 210 (65,22 %) ptaków, z tego 179 (67,04 %) to ptaki szponiaste a 31 (56,36 %) to sowy. Wypuszczane ptaki były wcześniej obrączkowane obrączkami ornitologicznymi.

Na skutek odniesionych obrażeń 81 (25,16 %) ptaków padło, a 29 (10,86 %) osobników nie nadawało się do wypuszczenia i pozostało w naszym zoo.

Najliczniej przynoszonym gatunkiem z grupy ptaków szponiastych była pustułka *Falco tinnunculus* 142 (53,18 %) osobniki, następnie myszołów *Buteo buteo* 47 (17,60 %), bielik *Haliaeetus albicilla* 23 (8,61 %), krogulec *Accipiter nisus* 19 (7,11 %), jastrząb 15 (5,61 %), błotniak stawowy *Circus aeruginosus* 9 (3,37 %).

Najliczniej przynoszonym do naszego zoo gatunkiem sów był puszczyk *Strix aluco* 21 (38,18 %) osobników, następnie uszatka *Asio otus* 17 (30,91 %), płomykówka *Tyto alba* 15 (27,27 %).

Przedział wiekowy ptaków dostarczanych do naszego ośrodka najliczniej reprezentowany był przez podloty (juvenile – 1cy) 46,60 % osobników, następnie pisklęta (pull) 23,0 %, dorosłe (adultus) 20,0 % i młodociane (imm – 2 cy) 5,28 %.

Ptaki trafiały w ręce ludzkie z różnych przyczyn. Wyróżniliśmy 6 kategorii z których najliczniejszą grupę stanowiły ptaki, które wypadły z gniazd (pisklęta, podloty) 48,76 % osobników. Drugą grupą były ptaki osłabione 27,64 % osobników, następnie złamania skrzydeł 15,22 %, zwichnięcia skrzydeł 5,60 %, postrzał z broni myśliwskiej 1,55 % i kategoria inne (np. złapany w gołębniku itp.) 1,24 % osobników.